

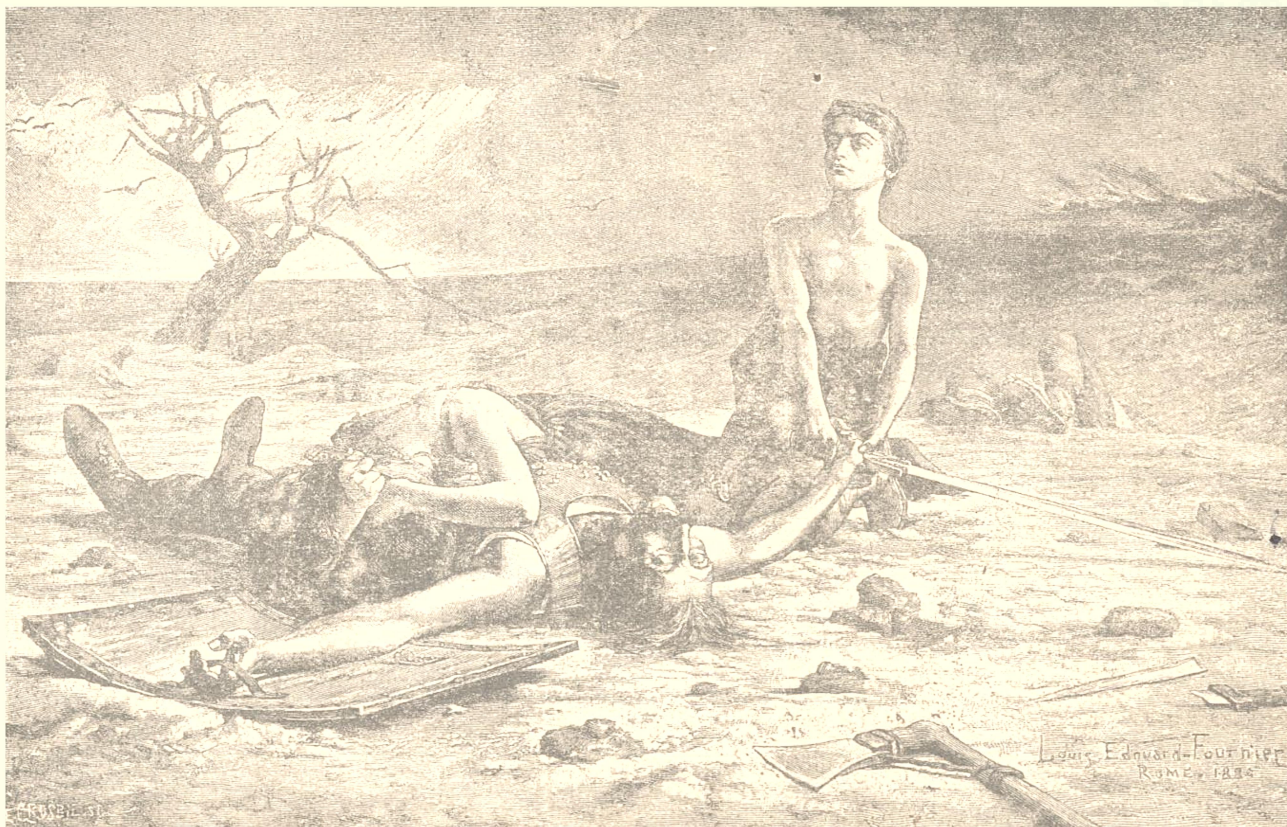
ლამის გუშაბი :

შპსი ყველაზე 10 კ.

№ 1.

იუმორისტულ-პოლიტიკური ჟღერისა.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Тип. „Сорапашъ“
Ал. Мумладзе.

შურის ძიება.

ჩემს მზეს.

მე შენ მოგმართავ ვედრებით
ცხოველ გულ განაცხადებ;
ამოდი, ქვეყნის დიდება,
ამოდი... მფინე სხივები!..

მე შენ მოგელი, მნათობო,
აშლილ უკუბრუნე წყლულითა—
ისწრაფე... ჩემსკენ ისწრაფე,
გამკურნე საყვარულითა..

სევდა, ფიქრებით ნატვირთი,
დღე-ღამით ოცნებაშია
შენსკენ მოვილტვი, მოვფრინავ,
ფრთვებ სხმული აღმა ცაშია.

მომხედე, ჩაგრულთ სასოო,
ცხოვრების განაწვალეხსა;
მომხედე!.. თორემ მდღლარე
ცრემლთ წყარო მიშრეტს თვალეხსა.

ნუ, ნუ გამწირავ, მოიდე
წყალობა სიბრალულისა;

მომეცი ძალა ცხოველი,
ამაღლებელო სულისა!

ისმინე, მზეო, ღალადი!...
გვედრი გულ-განაცხადები;
ამოდი, დილის მედროშევ,
ამოდი... მფინე სხივები!..

გ. ქუჩიშვილი.

საჭიროა თუ არა ქალებისათვის საპუტარი ორგანო.

დღევანდელი ცხოვრების სიღუბლიერ
გვიკარნახებს—თვალი გადავავლოთ წარ-
სულს და აწმყოს, ჩაუკვირდეთ ტანჯულ
და ჩაგრულ ხალხის ცხოვრებას და ვცდი-
ლობდეთ შევისწავლოთ მომავლის გათვა-
ლისწინება ისე, როგორც გამოსადეგი
იქნება ცხოვრებისათვის და რომლითაც
შესაძლებელი გახდება სამსახურის გაწევა
ჩაგრულ ხალხისათვის. ამისათვის საჭიროა
გადავხედოთ განათლებულ ქვეყნების ცხო-

ვრებას და იქიდან გადმოვიტანოთ ის, რაც
ჩვენ არ მოგვეპოვება და რაც ჩვენ არ
შეგვისწავლია. დღევანდელი რუსეთი მოკ-
ლებულია ყოველ კულტურულ განათ-
ლებას, აქ არ არსებობს რეალური განვი-
თარება, ის მხოლოდ თავის წარსულით
კმაყოფილდება და ყოველივე კეთილს
ფრთვებს აკეცს, რომ განათლებულ ცხოვ-
რების გზას არ დაადგეს,—ასეთია დღეს
რუსეთის უმთავრესი საზრუნავი. ის ცდი-
ლობს ხალხის მისწრაფება გააქარწყლოს,
ხალხი ერთმანეთს დააცილოს და გააცალ-
კევოს. ცხადია, როდესაც ხალხთა შორის
სოლიდარობა არ არსებობს, მაშინ თვით
ხალხის მოწინააღმდეგე ბანაკი გამარჯვ-
ებულია და უსოლიდარო ხალხს იმონებს.

ამ გვარ პირობებში ადამიანს ცხოვრე-
ბა აღარ შეუძლია და გარეთ ლამობს
გამოსვლას, მაგრამ მას ისევ შიგნით ერე-
კებიან,—და ის მაინც მიისწრაფის თავის
ცხოვრების გასაუმჯობესებლად. მაშასა-
დამე, ადრე თუ გვიან ხალხი მიახწევს
თავის მიზანს, და რაც ადრე იქნება ხალ-
ხის მიერ არჩეულ მიზნის განხორციელე-

ბა, მიუღწერო უმჯობესი და ხელსაყრელი იქნება მშრომელი ხალხისათვის. შეერთებული ძალით ყოველთვის იმარჯვებს ის მოპირდაპირე, რომელსაც თავის იდეალი წმიდათა წმიდათ მიაჩნია.

ყველა ზემო თქმულით ჩვენ იმ დასკვნას უნდა დავადგეთ, რომ დღეს მამაკაცი და დედა-კაცი სქესობრიობის მხრივ დაყოფილია ორ ბანაკად: პირველი ბატონობს უკანასკნელზე, რომლის წყალობით არა ერთი და ორი დამაბრკოლებელი მიზეზები გადაეღობა კაცობრიობას წინ, — მამაკაცი დღესაც განაგრძობს ბატონობას დედა-კაცზე. რასაკვირველია, ეს უადრესი მწუხარებაა ჩაგრულთათვის, მარა დედა-კაცმა ჯერ მაინც ვერ შესძლო თავი დაეხწია მამაკაცის კლანჭები-საგან. ცხადია, დედა-კაცი შეჰყურებდა მამაკაცის ფიზიკურ ძალას, რომლის შიშქვეშ კრძალვით იტანდა და ითმენდა ყოველივეს, რაც კი აუტანელი იყო მისთვის. ასეთ პირობებში მყოფი დედა-კაცი და მამაკაცი ძლიან შორის-შორს იდგნენ ერთი მეორისაგან ისე, რომ ცოლს ქმრისა არ გაეგებოდა და ქმარს ცოლისა, და ეს უფრო აორკეცებდა და ართულებდა მათ ისედაც ტანჯულ ცხოვრებას. რა თქმა უნდა, უმთავრესი მიზეზი ამის, ის იყო, რომ დედა-კაცი არავითარ მონაწილეობას არ ღებულობდა მამაკაცთან რაიმე საქმეში; რაც უნდა ცუდ პირობებში ჩავარდნილიყო ოჯახი, თუნდ რომ მოსალოდნელი ყოფილიყო ოჯახის წევრების დაღუპვა და ქალს — კიდევ რომ შესძლებოდა მათი დახსნა ამ დაღუპვისაგან — მაინც არ ქონდა უფლება თავისი საკუთარი აზრი გამოეთქვა და ოჯახი დაღუპვისაგან დაეხსნა. თუ ეს ასე იყო წარსულში, ვგონებ, ასე არის დღესაც ჩამორჩენილ ქვეყნებში. თუმცა განათლებულმა ევროპამ ამ მხრივ დიდი ნაბიჯი გადადგა, მაგრამ იქ დედა-კაცებს სრულიად არ მიუხწევიათ თავის მიზნისათვის, იქაც ბევრი ყავთ ხელის შემშლელი, მაგრამ სიმართლე მოითხოვს ვთქვათ, რომ იქ დედა-კაცმა გაბედულად აღიმალა თავისი მკვეთრი ხმა, რომლითაც აუწყა ყველას, რომ დედა-კაცსაც ისეთივე უფლება უნდა ქონდეს, როგორც მამაკაცს. დედა-კაცსაც უნდა შეეძლოს თავის აზრის გამოთქმა თავისავე დაარსებულ ორგანოში, სადაც უფრო შესაძლებელი იქნება დაპირდაპირება მამა კაცისა და დედა-კაცის აზრებისა.

ასე არ ხდება ჩამორჩენილ ქვეყნებში. აქ დედა-კაცს შეკრული აქვს გზა, მას არ შეუძლია თავის აზრის გამოთქმა იმიტომ, რომ მას, როგორც ქალს, სუსტ არსებათ სთვლიან.

დედა-კაცსაც რომ შეუძლია ბრძოლა ცხოვრების წინსვლელობისათვის კარგათ დაგვანახა განათლებულ ქვეყნების ქალებმა და მასთან პატარა ფინლიანდიამაც კი, სადაც დებუტატებათ ქალები აირჩიეს. აქ ისინი გამოდიან არა მარტო ქალთა ინტერესის დასაცვლათ, არამედ ყველა ჩაგრულთა — განურჩევლათ წოდებისა და სქესისა. ამიტომ ჩვენ ვამბობთ, — თუ მოწადინებულნი ვართ და გვინდა, რომ რუსეთშიაც დედა-კაცი და მამაკაცი დაუახლოვდეს ერთმანეთს, ქალს შეეძლოს გამოსთქვას თავისი საკუთარი აზრი, დაიცვას თავისი ინტერესი და პიროვნება, — ქალებმა უნდა გაიჩინონ თავისი საკუთარი ორგანო. ასეთ ქალთა ორგანოს დაარსება არა მარტო ქალებს მოუტანს სარგებლობას, არამედ ის გამოარკვევს ყოველივე იმას, რაც აქამდის დედა-კაცსა და მამაკაცთა შორის გაუგებრობა სუფევდა. და ეს კი ერთი იმ დიდი ნაბიჯის გადადგმა იქნება, რომელსაც მოყვება კაცობრიობის სიბნელიდან გამოსვლა და უმეტესათ კი ჩამორჩენილ რუსეთის ცხოვრების აყვავება და ამითი კულტურულ გზაზე დაყენება. თუმცა ასეთ ცდას ყოველთვის წინ ეღობება დამაბრკოლებელი მიზეზები, მაგრამ ამან ვერ უნდა შეაშინოს დღეს ჩვენი მანდილოსნები და, რასაკვირველია, ჩვენც მოხარული ვიქნებით, თუ ქალები იქონიებენ თავიანთის საკუთარ ორგანოს და ამითი გამოსთქვამენ ყველა იმ ნაკლს, რომელიც მათ ხელს უშლის მამაკაცთან უფლებრივ გათანასწოლებაში.

ი. გ — ელი.

სიმღერა

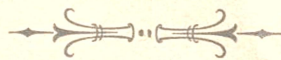
(დამოსავლეთის მელოდა).

სიზმრად გნახე ფრთა გაშლილი,
ნახ პეპელად მომფრინავი,
ყვავილს გულმკერდს უკოცნიდი,
ველებოდი ვით ნიაფი.
გნახე კვალად, ლაჟვარდოვანს
სრიალებდი მერცხლის ფრთებით
და ბუნების დიად ძალას
უგალობდი ციურ ხმებით.
გამეღვიძა, საამურო
წამი გაჰქრა — გამაჟრჟოლა,
ცელქ ნიაფმა გიჟმაჟური
სილის ტკეცით შემომქროლა.
უმალ ავდექ, აქ ვით გავჩნდი —
დავიბნე, აღარ მახსოვს;
ვიცი მხოლოდ შენ მიმაჩნდი
სულიერად ამ სამყაროს! —
დილის სხივებს მზე უხვად ჰყვებს,

აგერ ჰყვავს ვარდს ბუღბუღი
და საყვარლად ყვავილთა წრეს
აშბორს უძღვნის ნაკადული.
მეც ცვარ-ნამით მონაპკურალ
ბალახში ვარ ჩაწოლილი,
თან ვკანკალებ, თან ფერს ვკარგავ
შენი ისრით განწოლილი.
გეაჯ, კმარა დენა ცრემლის,
ველი მე შენს ჩამოფრენას,
ოჰ! მაღირსებ შენს მკერდს სიკვდილს
ვარდს ტუჩებში ჩაკონებას!...

და — კა.

ბრიუსელი. 1909 წ.

ახალგაზრდა ქალე

ბის გაუიდვა

გარეგნულ სახლებში ბ ზომები მის
მოსასპობათ. *)

(უსახელო ავტორისა)

(თარგმანი).

1) ქალიშვილების გაუიდვა; ჩამბარებელნი (поставщики) და მყიდველნი „ცოცხალი საქონლისა“. — 2) გამოუტყდელ ქალიშვილების მახე. — 3) ქალიშვილების თავის მოყრა (вербовка) გარეგნულ სახლებში და ბამრყენელების მსხვერპლთა აღმაშფოთებელი მდგომარეობა. — 4) საშუალებანი საროცხოვრიდან თავის დახწევისა. — 5) გამრყენელთა წინააღმდეგ (противъ совратителей) სპეციალურ მეთვალყურეთა ორგანიზაცია. — 6) დასაწყისი საზოგადოებრივ შეკრებებსა იმ გნების გამო, რომელიც მოაქვს საროცხოვრებს. — 7) ზნედაცემულ ქალიშვილთა პატიოსან შრომისაგან დაბრუნება

ავტორის წინასიტყვაობა.

ყოველი კეთილი დაწყებულება, ყოველი კეთილი საქმე, უკეთუ მას სურს, რომ მოიპოვოს თანაგრძნობა კაცობრიობის თვალში, რაც შეიძლება უნდა ეცადოს, უფრო ფართოდ მოეფინოს საზოგადოებას. ამის უმთავრესი ფაქტორი კი — ბექდვითი სიტყვაა. მაგრამ, როგორ უნდა უყურებდეს პრესსა, ან როგორი დამოკიდებულება უნდა იქონიოს მან იმ საკითხთან, რომელიც ასე გვაინტერესებს? ყველაზე უწინ მას უნდა ახსოვდეს, რომ ბექდვითი სიტყვა არ უნდა უწევდეს მკითხველებს იმ სამსახურს, რომელსაც ასრულებენ ზოგიერთი გამოცემები, რომელთა მიზანსაც გარყვნილების შემაცთუნებელ ფორმით დასურათხატება შეადგენს.

*) ეს ბროშურა წარმოადგენს დამატებას — „მდგომარეობა თანამედროვე პროსტიტუციისა და ზომები მის მოსასპობათ“.

მთარგმნელი.

პრესა არ უნდა უხვევდეს გვერდს პროსტიტუციას; ის ორკობათ არ უნდა უტყვერდეს იმ დიად ბოროტებას, რომელსაც ბადებდა პროსტიტუცია და ეხლაც ავრცელებს მთელ კაცობრიობაში. საზოგადოებრივ ზნე-ჩვეულების გათახსირებული მხარეების ფაქტების აღნუსხვა უნდა გამოიხატებოდეს არა იმაში, რომ შემადგენელი და გამრყენელი იყოს, არამედ მიზნით უნდა ისახედეს დაიხსნას გარყვნილებისაგან ის პირები, რომელნიც ჯერ არ ჩაცვივნულან მის მორევში.

ამ ბროშურაში ჩვენ დავისახეთ მიზნით გავაგებოთ მკითხველებს, თუ რა საფრთხეში ვარდებიან ქალები, და უფრო კი ახალგაზდა ქალიშვილები, როცა მათ უხდებათ შეხვედრა შემადგენელ—აგენტებთან—იმ საზიზღარ ნაძირალე-ბთან, რომელნიც აბარებენ საროსკიპოებს „ცოცხალ საქონელს“. ამიტომაც ჩვენ ვეცდებით აღვნიშნოთ ის საშვალე-ბები, რომელსაც ხმარობენ ეს აგენტები და ამით გავაბრთხილოთ ახალგაზდა ქალიშვილები.

უმწეო მდგომარეობა, რომელშიაც ვარდება გამოუცდელი ქალიშვილი მოტყუილებით თუ შესყიდვით და ან სხვა გვარ საშვალეებით, ამ საზოგადოების ნაძირალეებს აძლევს ფართო ასპარეზს, რომ უფრო გააფართოვონ თავისი ბოროტმოქმედებები.

ჩვენი შრომის უმთავრესი მიზანია:—გამოაშკარავდეს გაიდევრული სახე ამ გვარ ვაჟბატონებისა, ცოტათი მაინც განისაზღვროს მათი შერცხვენილი მოქმედება, და უმეტეს,—აღუძრას საზოგადოებას თანაგრძნობა იმ უბედურთადმი, რომელნიც შეიქმნენ მსხვერპლნი ამ ნაძირალე-ბისა.

თუ ჩვენ ამ გვარ ცდა-შრომით შევძლებთ მოუტანოთ საზოგადოებას სარგებლობა მესხედი ნაწილით მაინც, რაც ჩვენ დავისახავს მიზნით, ჩვენ ამითი მაინც ჩავთვლიდით ჩვენ თავს დაკმაყოფილებულად*).

მოსკოვი 23 ოქტომბერი, 1898 წ.

ქალების გაყიდვა.

ჩამბარებელნი და მყიდველნი „ცოცხალი საქონლისა“.

ჩვენ მაინცა და მაინც არ გამოუდგებოთ იმ მდგომარეობას, რომელშიაც იყო

*) ჩვენ გვგონია, რომ სრულიად ბაზაგებია ავტორის სულის კვეთება ამ დარბში დ სრულითაც ვეთანხმებით მას, მაგრამ ჩვენი ადგილობრივი პრესა მანც სდუმს და იმედია, ეხლა მაინც ამოიღებს ხმას.

რედ.

ჩაყენებული ქალებით ვაქრობა უძველეს და საშუალო საუკუნოებში გარყვნილების მიზნით.—ამ ბროშურაში ჩვენ ვეცდებით, რავდენადაც შეგვეძლება, დავასურათხატოთ და ნათელი მოვფინოთ იმ საზიზღარ და არა ადამიანურ აქტს, რომელიც გამოიხატება ქალიშვილების ყიდვა-გაყიდვაში გარყვნის მიზნით—თანამედროვე საუკუნეში.

ყველაზე უწინ ჩვენ ინტერესს შეადგენს შევჩერდეთ იმ წლოვანობითი ხანაზე, როცა ქალიშვილები პირველათ ვარდებიან გარყვნილ სახლებში; სტატისტიკური ცნობები გვიმტკიცებენ, რომ უმეტესი ნაწილი მეძვე ქალებისა ჩაცვივნულან საროსკიპოებში 16-17 წლისანი, ე. ი. იმ დროს, როდესაც მათ, თავიანთი გამოუცდლობით და საზოგადოებრივ ცხოვრების ბნელი მხარეების არ ცოდნით, წარმოდგენაც კი არ ქონდათ იმ უბედურ შედეგებზე, რომელიც მოელოდათ მათ ამ გვარ ნაბიჯის გადადგმით.

ამ გვარათ, საზოგადო მდგომარეობა ქალიშვილების უმეტეს ნაწილისა იმ მომენტში, როდესაც ისინი მიადგენ დამლუპველ უბსკრულს, აიხსნება შემდეგით: ბავშური ხანა, (მცირე წლოვანობა) ოჯახში ვისმეზე დაუყრდნობლობა (отсутствие опоры в семье), სულ მცირე სამუშაო ქირა და ხანგრძლივი უმუშევრობა—აი უმთავრესი მიზეზები, რომელთაც ქალიშვილები ჩააყენეს ამ გვარ გათახსირებულ ყოფაში.

გამოუცდელ ქალიშვილების მახე.

ეხლა ჩვენ ვეცდებით ნათლათ გაურკვევოთ ჩვენ მკითხველებს, თუ როგორ ჩინებულათ და შეუმჩნევლათ მოქმედობს გარყვნილების ექსპლოატატორთა და ქალიშვილების მომტყუებელ—მოვაჭრეთა ორგანიზაციები.

გარყვნილების ექსპლოატატორები ჩვენ შეგვიძლიან დავყოთ ორ კატეგორიად, რომელთაგან პირველი—ეს ექსპლოატატორებია ქალთა ზნე დაცემისა, ნამდვილათ ამ სიტყვის გამოთქმით. ისინი—მრეწველებია, რომელთაც თავისი კაპიტალი გადუდვით თანხათ უბედურ მსხვერპლთა ექსპლოატაციის საქმისთვის; ალებ-მიცემობა დაცემულ ქალთა ურცხვობით—ეს თითქმის წარმოადგენს საშვალეებას მათის მრეწველობისას, რომელიც აძლევს დიდ მოგებას მწარმოებლებს. ამ წარმოებაზე იხარჯება დიდი თანხა. უნდა დაიქირავოს ფართო სადგომი, რომელიც ჩვეულებრივ უნდა მოაწყოს ძვირფას ავეჯით და თვალწარმტაც სიმდიდრით. როცა დაცული იქნება ყველა ფორმალური მხარეები, როდესაც მზათაა მიზნის

შესაფერი სადგომი,—მაშინ იწყება ყიდვა „საქონლისა“—ეს გახლავთ ტენიკური ტერმინი, რომელსაც ხმარობენ ურთერთ-შორის დამოკიდებულების დროს ქალიშვილების გამყიდვანი და მყიდველები—საროსკიპოების პატრონები და აგრეთვე სხვა და სხვა მაქანკლები და შუამავლები.

ამ აგენტ-გამყიდველებს, რომელთაც ეკუთვნით უფრო აქტიური მონაწილეობა ამ გვარ საზიზღარ ხელობაში, უფრო ხშირათ შეხვდებით ქალაქებში, ან ქუჩებზე მოსიარულეებს, ან სადმე სკამებზე ჩამომჯდრებს, ან ატუზულებს სადმე მაღაზიების წინ, სადაც ქალბატონები გზავნიან თავიანთ მოსამსახურეებს ან ქარგალ ქალებს რისამე საყიდლათ. აქ ისინი უდარაჯებენ თავის მსხვერპლებს: როგორც კი გამოჩდება რისამე სასყიდლათ გაგზავნილი ახალგაზდა ქალიშვილი, მას უახლოვდება სუფთა ზსაპათივსაცემო ტანისამოსში გამოწყობილი „ქალბატონი“ (дамa) ან „ბატონი“ და აძლევს კითხვებს—ხომ არ უნდა მას ახალი „უფრო უკეთესი ადგილი“ და სხვა... ზოგიერთი გამოცდილი მოვაჭრეები უცებ შეატყობენ ხოლმე იმ ქალიშვილს, რომელიც ადგილზეა და არჩევენ მათგან, რომელსაც ადგილი ესაქიროებათ. თითქმის არც სცდებიან, და მაშინათვე მიმართვენ მას თავისი წინადადებით. გარდა იმისა, რომ ქუჩებში დაეძებენ ეს ვაჟბატონები თავიანთ მსხვერპლებს—სხვა გვარი გზითაც ეჭებენ: ისინი ინახულებენ ხოლმე თავიანთ ნაცნობებს საავათმყოფოებში და იქ ტყობილობენ, რომელი ქალიშვილი უნდა გამოეწეროს საავათმყოფოდან უფრო ადრე და საავათმყოფოდან გამოსვლის შემდეგ ჩავარდეს უკიდურეს მდგომარეობაში, ვიდრე სადმე შესაფერ ადგილს იშოვიდეს. ეს კიდევ ცოტაა, ეს ვაჟბატონები ცდილობენ შეიძინონ უფრო ფართო ნაცნობობა ოჯახებში, სადაც მათ ხელობაზე ექვის მიტანაც კი არ შეუძლიათ და სწორეთ იმ დროს წამოუყენებენ თავის წინადადებას, როდესაც შეატყობენ, რომ ეს ოჯახი ვარდება მატერიალურის მხრივ გაჭირვებაში, ან და თუ ამ ოჯახის ქალიშვილს რაიმე ხიფათი შეემთხვა და გაბახდა (скуппроментирова-ла себя). მაგრამ ესეთ ცოტაა,—გაზეთებში და ან ცნობია ბიუროებში ეს ვაქრები ბეჭდვენ განცხადებებს, რომლითაც პირდებიან გათხოვილ ან გასათხოვარ ქალებს ადგილებს: ეკონომკისას, ბუფეტჩიკისას, ხელზე მოსამსახურეებისა, ბონნისას და სხვათა, ან არა და აცხადებენ სულ უბრალოთ: „ვეძებთ ახალგაზდა ქალიშვილს პათიოსან და შეპოსავლიან ადგილზე“.

(შემდეგი აქნება)

ხან—ი.

როდემოდის?

ჩვეულებრივი ნელის ნაბიჯით
დღე ღამესა სცვლის და ღამე ღღესა
და თან მის ბორბლებს გადაქვს-გადმოაქვს
ეს ჩემი ტანჯვა—უსაზღვრო კვნესა!...

თითქოს ქვეყანა გარკინულიყოს,
არავის ესმის ზვეწნა-ვედრება,
თვით სატრფოს მკერდი გაციებულა.—
ცრემლით დწურულს გულს არ ეკვრება.

ტოლ-მგვობრები ველარა მცნობენ,
ყველა მიმირბის, ახლოს არ დგება...
საბრალო დედა თმა გაწეწილი
ლამობს მიშველოს—ვერასა ხდება!

ძმა მოღალატე, ვითა პილატე,
ხელ დაბანილი დგას და მიყურებს;
დროს, რომ შეურჩევს ცრემლების ზღვაში
შხამით დატვირთულ ნავს მოაცურებს.

გარს შემომრტყმია, ვით რკინის რკალი,
ბაღმათ ქცეული მწარე ფიქრები;
ელვის სისწრაფით გულსა მწვდებიან
საბედის წერო ვარამ-დარდები.

ვზივარ ობოლი, სულ განაბული,
გულცივთ ვხვდები ბრწყინვალე ღღესა...
აჩრდილის მზგავსი უიმედობით,
მაინც გავეყურებ ტიალა ბედსა!...

ნელიკო.

ბელობა.

—09 წ.

პატარა ფელეტონი

გამოსალმება

(ესკიზი)

ზაფხულის სიდაზმა.

დასიცხულ ბუნებას გაუდგომია, თქვა აუ-
შლია, განსხვავებულია, რომ უფრო მეტის
სიკვლეუცით დახვდეს ბედს, გაჰყავს მთვა-
რეს. საუცხოვო სურათს დებულობს მადამა:
ტურთაშ შემეხუნი ევაფილთა ბუნქნი ზტრე-
ლებულის ნოხავით დაფენილან ტრიალ-მინ-
დორზე, რომლის გვერდით მოსწიქვს კორ-
დიდან მომსკდარი მოკისკასე ნაკადული. აი,
მთვარე დინჯათ ჯა შედიდურად ამოგოგდა
და მიცურავს ცის კაბადონზე, მაგოგავს
ლაჟვარდოვან გზა-ტკეცილზე, თან მას მისდე-
ვენ თაყვანის მტემელნი—მოციმციმ-მოკამკამე
ვარსკვლავები.

ვიშ, რა მდუმარებისავენ იწვევს იგი სა-
მეაროს, რა რიგად ჩაქცნება მისი მკრთა-
ლი შუქი ახლად ამწვანებულ ხეივანს, რო-
მელსაც თავისი ამაყი ტრატები ცის სივრ-
ცეში გაუბნევა-გაუხლართია! რა თვალ წარ-
მტაცათ გამოიყურებინ ზურმუხტ ბუნქნარნი!
რა რიგად ადვიტებს მიდუნებულ გრძნობას,
რა რიგად აჩენს სიეგარულის ღღეს! იგი აში-
ვიან, იგი შესტრფის მთელ მიდამოს და სა-

მაგიეროსაც თხოულობს მისკანს; სურს, რომ
მხოლოდ მას ეთაყვანებოდნენ, მას აღმერთებ-
დნენ...

ეფელივე ეს თითქოს შეუგნათ ტყის
ცხოველთ, ქვემდროთ და ფრანველთ—ჩანუ-
მებუღან და გულის ფანტაზიით ისმენენ ბუ-
ნების ჩურჩულს. მხოლოდ ფრთოვანთ მგო-
სანი ბუღბუღი მისჯდომია ახლათ გადაფეთ-
ქილ ვარდს და უგალობებს სიეგარულს!

დიდებულია, თვალწარმტაცია რამ არის ეს
ღამე! შორს, გაკრიალებულ კანკარში ბუმ-
ბერაზი მთის მწვერვალნი შედიდურად აღ-
მართულან და მთვარის მკრთალ სხავეებს ნა-
ზად ეამბრებინან. ქალაქის მკვიდრნი შეს-
ცქერაან ღამის გუშავს. მოდუდუნე მტკვრის
ნაპირზე ამართული სხალები, ელექტრონით
განათებული შედიდურად გამოიყურებინან.
ეველგან და ეველგაფერში მოისმის უზრუნ-
ველი და უშფოთველი კმეოფილება თავის
თავისა. სიეგარულის დმერთას გაუშლია
ფრთები და ბუნების წიაღში დანავარდნის.

დაბურულ ხეივანში ახლგაზდა ვაჟს გულ-
ში ჩაუკრავს ტან-წერწეტი „იადონი“. გამა-
ლებული დასწავთობა მის შარბთავით ტკბილ
ტუჩებს!...

აკერ ზედა სართულში გამართულია ღხი-
ნი: „საზოგადოების საუკეთესო ზიარო“ თა-
ვა მოუყრიათ და მისცემან განუსაზღვრელ
ღხინს. ეველა ამთში უფრო ეურადღებას
იქცევს ერთი არსება, რომელსაც ბრალის
გულ-მკერდი ძვირფასი სამკაულით მოუქა-
რგავს, გაშვრევით შავი თმის დაჯალები
მხრებს იქით გადაუგდა და გედისებრ და-
სრიალებს ფართო დაბზაში. სიეგარულით
მოჯადოებული ახლგაზდობა ბუხებივით გა-
რშემოხვევიან და გუნდრუკს უკმევს, გან-
ცხრომის ძენი უბედნიერეს წუთების სიტკბო-
ებას წარუტაცნია.

ეფელივე ეს ხდება იქ, მადლ სივრე-
ში... ამავ დროს ღირბ-ღატაკი, დმცირე-
ბული და დამონებული ხალხი კი მწარედ
გმინავს მძიმე უღლის ქვეშ. ამ მოჯადოე-
ბულ ბუნების სიდავდეს იგი ვერა გრძნობს,
მას ვერ იტაცებს მშვიდი და წყნარი
ზოგია. მათი არსება ვერ ახერხებს ცის
საფრცხელში ფრენას, ვით მსუბუქი ზეფიარი.
მათი სიცხრფრებული ბინები წყევდადში შთა-
ნთქმულნი შესაზნით გამოიყურებინან. მო-
სხავე-ცისკრფრე განთავად კი ჯერ შორს
არის.

აი ძაღვს ჩაბნელებულ, ხესტან-ოთახში
ძველ ძინებში გამხვეული ტანტზე მაწო-
ლია: ადამიანის აჩრდილი და შესაზ-
ნით თვალბის აცეცებს. ცნაილ ძვლებით
გადაქცეული და ფერწასული სიკვდილის ებრ-
ძვის. ოთახში მის მეტი არავინ არის და
მის წინ იშლებიან მოგონებანი თავის
სიცოცხლისა: თვალ-წინ უდგება თავისი ახლ-

გაზდობა, როდესაც უმანკებით აღსავსე თა-
ვის დედამასთან ატარებდა დროს. მთელი
ქვეყანა სათნოება-სიუყვარულით აღსავსე ეგო-
ნა. მაგრამ ეს ნეტარი წუთი მალე შეეცვა-
და სამწუხაროდ—როცა დედამა დაესრცა
და დარჩა „საქალეთო“ ქალი უნატრონოთ.
მას თვალ-წინ წარმოუდგა მრავალი „თაყვა-
ნისმტემელნი“, რომელნიც ცდილობდნენ ესა-
რგებლათ მისი უნატრონობა-გამოყრდელო-
ბით... და აკო ერთმა კიდეც მოაბოვა თანა-
გრძნობა მისკან და ბოლოს ბედის ანაბა-
რათ დააგდო მასწია ბავშვით... მას წაართვეს
ის, რითაც მამუბდა, რითაც თავი მოჰქონ-
და...

...და ბოლოს ზრისტიტუციამდისაც კი
მივიდა. ეველ ეს სურათები ერთი მეორეს
სცვლიდნენ საბრალოს მოგონებაში და მდუ-
ღარება გადმოსვთქვინეს თვალთაგან... ამათ
აღრიალებს იგი თვალბის, ამათ ეძებს შვე-
ლის ნიშნებს. იგი ცხრფრებისა და „საზო-
გადოების“ მიერ უარყოფილი—ერთად ერთი
—სიკვდილის მსხვერპლი-და გამსდარა...

მართლაც ავადმყოფს ტუჩებში სიღუგრე
ეპარება. სანთელმაც-კი თითქოს იგრძნო
უბედურების მოახლოება, უკვე იღვეფლებს,
იცრემლებს... მთვარის შუქ-მფენი ნაზი სხი-
ვები ვერა სწვდებიან ქვედა-სართულს და ისევ
იქ, მადლ აფრქვევენ სინათლეს. ქალი მა-
ღი მალე გაიყურება წვედით მოცულ ფან-
ჯარისკენ, რომლის იქით ცივი და ნესტიანი
კედლები, შავ-ბნელათ გამოიყურებინან.

საბრალო ქალიც მალე-მალე გაიყურება
ბნელ ფანჯრებისკენ, მოუთმენლათ ელის ვი-
დცას:

აი, კარი გაიღო და შემოვიდა გადაფო-
თრებული დედაკაცი, რომელსაც თვალბის
საშინლათ ჩასცვივნოდა, დანაოტებული და
უცნაურათ დაღაქავებული ზიარისაზე უმტკი-
ცებდა, რომ ისიც „თავის გამოიდგელთა“
რაცხვს ეკუთვნოდა. ავადმყოფს მისუსტე-
ბულ სახეზე სინარულის აღმა გადაჰკრა,
იმედიანი თვალბით გადახედა შემოსულს
და შეეკითხა: „მოგა ექიმი თუ არა?“... ახ-
ლათ შემოსულს ამის გაგონებაზე ციცხლი
ეკიდება, სურს უთხრას რამე, ანუგეშოს,
მაგრამ რა?—რით ანუგეშოს? განა შეედა
რომ შესძლებოდა მას აქამდე მიიყვანდა?!
„ძვირფასო დედა, — უცებ შებღვლა სონამ
—(ახლათ შემოსულ ქალის სახელი იყო)
მამატა, რომ ვერასა გშეველი, ექიმი არ გა-
მოიყვანა—„მე უსასიდელოთ არ შემიძლია
წამლობა“. ჩვენთვის ვისა სცადიან, დედა?
ჩვენ ხომ თავიდანვე ბედი საშინლათ გვდგო-
ნიდა!?. ექიმები აი, იმათთვის არიან დაბა-
ლებულნი—გაიშვიან ხელი, საიდანაც სიცილ-
კასკასი მოისმოდან ჩვენ კი.....

ის უკანასკნელათ იხმობოდა... მან
ერთი კიდეც გადახედა სონას მიმქრალი

თვალებით და დაღია სუფი. ვინ იცის იმ გადახედვით ეუბნებოდა, რომ მასაც (სონასაც) ეს დღე დაუდგებოდა და იმითი სიბრალეს გამოხატავდა მისდამი... სონა ქვითინით დაეცა ამხანაგის გვამს... უცბათ მადლა სართულიდან მოისმა წერიალა ხმები: „მხოლოდ შენ ერთს, მხოლოდ შენ ერთს“ სონამ უკანასკნელად გადახედა ტასტზე მდებარე გვამს და რა დანახა მისი გატანჯული, გაუვითლებული სახე, ელექტრონის ნაკადულივით გაურბინა ტანში ჟრუნტელმა, ცეცხლივით ანთო და გაშმაგებულმა შესძახა ზედა სართულში მომღვწენთ მთელი თავის ძალ-ღონით: „იციანეთ, იხარხარეთ, ბედნიერებო! დასტებით ერთმანეთის აღერსით, რაც თქვენ მიერვე გაუბედურებული უდრთელ სიკვდილში სულს დაფარენ. იციანეთ, სონამ ჩვენ მიერ დაფრქვეული ცრემლთა ზღვა დაიდ ნაიდვრათ არ გადიქცევა და არ წაღუკავს თქვენ საბრძანებელს... იგი შმაგივით გავარდა გარეთ...“

მიგვაღებულის სახეს კი საზარელი ჭმუნვა ემჩნეოდა.

დ. თურდოსპირელი.

* * *
გუგდნგი ვ. მ—ლს.

როს ქარიშხალი
გულ-შემზარათ დაიშხილებს,
შავი ბურუსი
სპეტაკ ცაზე წაიგრაგნება
და სევდის ნისლი
გულს დაგვიკოდს, სულს გაგვიწილებს;
მწარე ოცნება
კვლავ კვალ-და-კვალ აგვედევნება—
როს მკაცრი ხვედრი—
ჩვენი მოძმე, ჩვენთან შობილი
კვლავ სახიფათოდ
ჩვენს კარებზე ჩამოკრავს ზარსა,
რომ მთლად გაგვსრისოს,
მიწას შეგვრთოს მიწისა შვილი,
გამოგვასაღმოს
ჩვენს იდეალს ძვირფასს, ნეტარსა,—
ძმავ-მეგობარო,
მაშინ გვეფერობს წელში გამართვა,
მეტი სიმხნევე,
მიმოფანტვა შავ ფიქრთა ჯარის,
ავ ხვედრთან ბრძოლა,
ვაჟკაცურად თავისა დაცვა...
ეს თვით ბუნების,
თვით ცხოვრების კანონი არის.
დე, ხვედრი გვეტრობდეს,
ქარიშხალმაც თავს დაგვკეითინოს,
არ დაიმჩნიო...
გავსწიოთ, ძმავ, არჩეულ გზითა...

გულს მტკიცე რწმენა
და ობოლ სულს მძლავრი იმედი—
აღრე თუ გვიან
ავისრულებთ მიზანს ბრძოლითა?!

ნ. ჩხიკვაძე.

მეგობარს

(ესკიზი).

რას ტირი მეგობარო! რას შეგიკრავს სევდის ჯაჭვებით სული და გული და აღარ აძლევ მას აღმაფრენას? რათ, რათ შემოგხივებია გარს მწუხარების მატარებელი ნისლი და სინათლეს არ იტარებ ახლოსაც?..

განა არ იცი, რომ ცრემლებს დასცინიან?.. განა არ იცი, რომ მისთვის, ვინც ტირის, მხოლოდ სამრეა ნაჩვენები და სხვა არაფერი?..

იქნებ შებრალეხას ელოდები? იქნებ გინდა, რომ გაიგონ და შეიგნონ შენი ტანჯვა, გაიგონ და შეიგნონ შენი კვნესის მიზეზი და ხელი გამოგიწოდონ საშველად?..

არა! არა, მეგობარო! ტყუილია!..

და თუ შენ მართლა ასეთი იმედი გაქვს, თუ შენ ასე გგონია, — მაშინ მერწმუნე,

მეგობარო, რომ შენ კარგათ ვერ იცნობ ამ ქვეყანას...

და განა — რომ შებრალეხა იცოდენ, არ შეიბრალეხენ აქნამდე მათ, რომელნიც, ვინ იცის, რამდენი ხანია, რაც გამწარებში ლევენ სულს?.. განა, — რომ ცრემლებს ანგარიშს უწევდენ, რომ ტირილი ზოგთათვის ღვინის მომასწავებელი ირ იყოს. — არ შეაჩერებდენ იმ აუარებელ საშინელებათ, იმ აურაცხელ მსხვერპლებს, რომელთაგან დანთხეული სისხლისა, და ამ სისხლის გამო დაღვრილი ცრემლთა ზღვა თუხთუხებს გარშემო?.. მაგრამ, არა, მეგობარო! სულ ტყუილია, სულ ტყუილია!..

მაშ, რაღას სტირი? რაღას შემოგხივებია ისევ შავი ნისლი? რაღას დაღვრემილხარ საშინლათ და უიმედობით შებოკვილი თვალებს ოდნავ-და ახელ?..

ამ რიგათ ხომ სიკვდილისაკენ მიდიხარ?!

მაგრამ შენ სიკვდილი არ გინდა!! შენ ჯერ ახალგაზდა ხარ, შენ შეგიძლია იცოცხო, იცოცხო და იმხიარულო!..

ნუ, ნუ გენაცვა! დაანებე ტირილს თავი! აოიწმიდე თვალები! ნულარ აყოვნებ!..

ხედავ, გაზაფხულის სიომ დაუბერა! ცას შავი ღრუბლები მოშორდა და შორს, შორს სადღაც სიბნელის კიდურში ჩაწვა...

მდელი ამწვანდა, კორდები გაიფურჩქნა, ტალახისაგან გაიწმიდა და კვლავ

ანკარა, მოჩქრილად რუთ იქცა... შენ ხომ მუდამ გიყვარდა მის ნაპირას, ჩრდილში, მწვანე, ბალახზე წაოწოლა და მის ჩიფჩიფისთვის ყურის გდება?!

აი, ეს რუ ეხლაც ისე დაგიწყებს ბაასს: მოგიყვება ზამთრისაგან გამოვლილ გასაქირს, გაგიმხელს იმ სანეტარო სიამოვნებას, რომელსაც ის მოელის გაზაფხულისგან...

ბუღბუღი, მერცხალი, შაში... ესენი ხომ ყველანი შენ შემოგვხვევიან და ნახათ, ტკბილად გიმღერებენ გულის წარმატად, იმედის ჰანგზე შეწყობილ სიმღერას... გიმღერიან და მოგიძღვნიან ვარდს, იას, იასამანს...

და ყველა ესენი, ეს მშვენიერებანი შენ აგიტოკებენ გულს, მოგიჩვენებენ მწვანე იარას...

ეხლა კი... ყველაფერი თითქმის ერთი ხმით წუხს, მოსთქვამს...

სისხლის და ცრემლის ზღვა ველარ ეტევა ხელოვნურად გამაგრებულ კალაპოტში და ყრუთ, ძლივს გასაგონათ, მაგრამ საშინელი სიმწვავით ღმუის...

აბა, დაუგდე კარგათ ყური! ჩაიხედე მის შუაგულში და იქ ნახავ, — რა ამბავია!...

კმარა, კმარა, მეგობარო! გამოფხიზლდი, ამოიწმიდე თვალები და წამოდი ჩემსკენ! მაგრამ ჩაჰკიდე შენი ცრემლით დასველებული ხელი ჩემ ხელს და გავსწიოთ, გავსწიოთ აი, იქ, მივაშუროთ სისხლის და ცრემლის ზღვას!...

ოჰ!.. ხედავ, როგორ ყრუთ დუღუნებს?! შევიტრეთ მასში, შიგ შუა გულში შევიტრეთ... ავამოძრაოთ იგი, შევარყოთ იგი, რომ მის ტალღათა ქოთქოთს ვერ გაუძლოს ვერა-რამ!.. გადავაქიოთ ეს ტალღები ისრათ, ლახვრათ, და ზამთრის ქარს, შავ ღრუბლებს, დაუშინოთ... დაუშინოთ, რომ კვლავ ჩადგეს, კვლავ მიეფაროს ბნელ კიდურს... ქვეყანა კი დაუნარჩუნოთ ნათელ მზეს, ბადრ მთვარეს, მოციმციმე ვარსკვლავებს...

და შენ, მეგობარო, ამის შემდეგ დაბრუნდები ანკარა რუს პირას; წამოწევი მწვანე მდელოზე და ყურს მიგდება მის ჩურჩულს... ის ისევ სუფთა ისევ ჩქრილა იქნება... ჩიტუნიები შემოჯდებიან იქვე ტოტზე და ეხლა უფრო მეტის იმედით და ძალოვანობით გიღერებენ რწმენის სიმღერას, და ბრძოლისაგან დაღალულ გულის დასაამებლათ ისევ მოგიძღვნიან სურნელოვან ყვავილებისაგან შეკრულ თაიგულს...

მაშ რაღას უყურებ, მეგობარო?... გაზაფხული შენ გელს — მიაშურე ჩქარა!.. ჩიტები უშენოთ სდუმან — აამეტყველე ისინი სასიცოცხლო ჰანგზე საღერლათ...

ყვავილებს თავი დაუხრიათ — დე გაიშალონ!.. რუ მდუმარეთ არის — დე აჩიფჩიფ-აჩქრილდეს იგი...

ყველაფერი შენ გელის... ნუ ნდუმარებ, ნუ სტირი!.. გაიღვიძე, გამოდი, გაშალე მძლავრათ ფრთა!..

ილ. მგ — ძე.

მძსპრომბი

№-ს

ახლა კი ვიცი — გრძნობით ჯოჯო ხარ, სულის სიმდიდრით — არარა წმიდა...

გულით ჩამომწყდის, აღარ მიყვარხარ — ლამაზი სახე შენი რათ მინდა?!

ბაბი.

თავ-ნება ქალი*)

(სამ მოქმედებისა სურათი)

სურათი 2-რე.

(შემოდის გადია და რა დაინახავს აქოთებულ ტახტს, მოჰყვება გოდებას.)

გადია. ნეტავი სული ამომართო, ერა უქნია იმ ჩემ ბარიშნას, რათ გადაუყრია თავისი ლამაზი თითებით ნაკერი ბალიში? იქნება ვინმემ გააჯავრა? უი, დამიდგეს მე ეს ორივე თვალები! უი, ნეტავი გამაქრო, რა ღმერთი გამიწყრა? სად ეშმაკებში წაველი? (მერმეთ დაიწყებს ძახილს) თამრო! ქალო, სადახარ, აგრემც თავს შემოგვევლება შენი სასიკვდილე გადია!?

(**ხმა კულისებიდან**) აუ, აქა ვარ, გადია, აქა!..

გადია. მანდ მარტო რას აკეთებ, ჩემო ბალის კუნწულავ, ჩემო ვარდის კონავ, ჩემო თვალის ჩინო, ხომ არავინ გაგაჯავრა?!

თამრო. (შემოდის წიგნებით ხელში, სადა კაბაში კეკლუცათ გამოწყობილი). აი ჩემო, ბებრუტუნავ, დღეის იქით მე მაგ ქარგას ახლოც არ მივეყარები და ეს იმიტომ, რომ მე მაგ საზიზღარმა ტვინი გამილაყა, გონება გამომილია და იქნება თვალის ჩინიც დამიკარგოს. ასე, ჩემო სანუკარო გადია! დღეის იქით სულ წიგნები უნდა ვიკითხო; ვიკითხო, რომ რაც ერთი ბეწო ცოდნა ზავედენიაში შევიძინე, ისიც არ გავფლანგო. გაიგე და შეიტყე, ჩემო გადია, მე ბევრი უნდა ვიკითხო, ვისეირნო, წაკითხულზე ჰკვიან ადამიანთან ვიმუსაიფო, თორემ ამ ოთხკედელში სული მეხუთება, მეშინიან შენსავით არ გამოვჩერებდე

(თამრო გადიას რამდენჯერმე შემოატრიალებს).

გადია. უი, ჩემ წაწყმენდას, რაებს მეუბნები, ბეჩა? ვინ გადაგრია, ქალო?

თამრო. არავინ, გადია! გადარეულიც შენა ხარ და გამოჩერებულაცი. განა იმ ქალზედაც შეიძლება სთქვას ვინმემ „გადირიაო“, ვინც წიგნებს წაიკითხავს?

გადია. არა. მაგრამ წინათ შენგან მაგისთანა რამეები არა სმენია ჩემ ყურებს.

თამრო. წინათ მე გიორგის არ ვიცნობდი და ეხლა კი ვიცნობ, ვიცნობ და სულ იმაზე ვოცნებობ, სულ იმისი მოხდენილი ტანი, მოცინარი თვალები, ხუჭუჭი თმა, პატარა უღვაშები მელანდება.

გადია. მართლა-და სწორეთ კალმით ნახატიაო, რომ იტყვიან — ეგ არის. დაილოცოს მაგისი გამჩენი და მაგისი ძუძუს მაწუებელი!..

თამრო. (სიხარულით) მაშ შენც მოგწონს, ჩემო გადია?

გადია. (აქეთ-იქით იხედება, მერე მაგრამ კეტავს კარებს და თამროს ჩურჩულით ელაპარაკება. თამროც მიუახლოვდება და ცნობის მოყვარეობით ყურს უგდებს).

გადია. ერთი ახალი ამბავი უნდა გითხრა: წუხელის საღამოზე დედა შენი ეუბნებოდა მამა შენს: ჩვენმა თამრიკომ მეტად ენა წაიგძელოა, ფრთები გაშალა ფარშევანგისავითო, ცოტა თუ ფრთები არ შევაკვეცეთ, იქნება ისე გაფრინდეს, რომ ჩვენ სრულებით თვალიდან დავკარგოთო, ამიტომ, ჩემო კარგო, რაც შეიძლება მალე უნდა დავიბაროთ შენი მამამთილიც და ჩვენი კარგი და ძვირფასი დარისპანდიც და ჯვარი გადავწეროთო.

თამრო. (ორსავ ხელებს მუხლებზე დაიკრავს და ერთს გულიანათ გადიხარხარებს).

გადია. მოიცა ქალო, დავაბოლოვო. მამაშენიც დასთანხმდა; მაგრამ ეს კი დაუმატა: აბა რას ამბობ ქალო? ის ხომ ჩემზე სამი წლით დიდო. — საქმე გამოგლევიაო, უბასუზა დედა შენმა, — ამ დროში წლოვანობას ვილა უგდებს ყურსო. „მაშ კარგი და პატიოსანო“, — უბასუზა მამა შენმა, — ეხლავე დეგემას მივწერ მამასაცა და ჩვენ დარისპანსაცაო.

თამრო (თამრო კისკისებს). თუ გიყვარდე, ჩემო კარგო გადია, მაგისთანა სისულელე ჩემთან არ გააჩაღო. აბა ერთი გაბედონ და ვილაც გაბერილ მელიტ დარისპანაზე ხმა ამოიღონ!.. მე, ჩემო გადია, თავ ცოცხალი არ გავყვები კაცს ცოლათ, თუ არ დავრწმუნდი, რომ იმას მე ძალიან არ ვუყვარვარ და მეც ის ორივე თვალის ჩინს არ მერჩვენება, არ მეყვარება და სულში და გულში არ მიჯდეს. მორჩა და გათავდა!..

*) იხ. ჩვენი გუშაგი № 2.

გადია. ანგრე, ანგრე გენაცვალოს შენი გადია. ღმერთმა გისმინოს კეთილათ.

თამრო. გადია, აბა მიაბე შენ როგორ გათხოვდი?!

გადია. მე? მე რაღა მახსოვს, აგრემც თავს შემოგვევლები. მს აქეთ 50 წელიწადია. როცა ჯვარი დავიწერე ზურაანთ ნიკოლაზე მაშინ თოთხმეტი წლისა ვიყავი; ესეც შემრჩა მესხიერებაში, რომ ერთხელ ჩემი ტოლი გოგოს ჯვრის წერაში, ვიღაცა ბიჭმა თავიდან ბაღდადი მომხადა, ყელზე მოიხვია დი ბუქნა დაუბრინა ქალების წინ, მე კი ვიმდულდებოდი ცხარე ცრემლებით. გავიდა ოთხი თვე და იმ ბიჭმა ჩემზე ჯვარი დაიწერა.

თამრო. მერე, ძალიან გიყვარდათ ერთმანეთი, გადია?

გადია. ჩვენ სიყვარულისთვის ვინ მოგვაცლის, აგრემც თავს შემოგვევლოს შენი გადია. მთელი ქვეყანა კისერზე გვაწევს და თავ ჩაღუნულები, ქედ მოდრეკილები ყოველთვის ვმუშაობთ: ეს სახელმწიფო გადასახადი, ეს ღვდლის კოდის პური, ეს თავადის წილი, ეს მამასახლისისა და ათასი ჯანდაბა. ჩვენ გლეხები ტანჯვითა და ვაი-ვაგლახით ვმოზილვართ და ტანჯვითვე უნდა დავიხოცნეთ.

თამრო. საცოდაო გადია, ასე უსიხარულოთ დალიე შენი სიცოცხლე?

გადია. შენ კი გაიხარე; ჩემო თვალის ჩინო, ჩვენ დროს ვინ იცოდა სიყვარული ხეს ესხა თუ ქვას. რა მაგ სიტყვის პასუხია და რა მშვენიერი ახალგაზდაა ის გურული შარშან მამაშენმა რომ მაღაზიაში მიიღო.

თამრო. (ეშმაკურათ უყურებს გადიას) მერე, მე რა, რომ ის მშვენიერია, მე ხომ იმას არ შევირთამ და...

გადია. მე ვიცი რათაც არ შეირთამ.

თამრო. რათა, გადია, აბა თუ ყაჩაღი ხარ და გამოიცნობ?

გადია. იმიტომ, რომ ღარიბია, გაღატაკებული გურულია.

თამრო. არა გრცხვენიან, განა სიღატაკე გასაკიცხია, ჩემო გადიავ?

გადია. წადი და დედაშენს ყურში უჩუჩოე.

თამრო. შენ, ჩემო გადია, კარგათ იცი ჩემი გადაწყვეტილება. ჩემ გათხოვებაში არავის არც ჩავუბრუნე და არც არავის დევკითხები. შენ მხოლოდ გიორგის უთხარი, რომ მე—თამრიკოს იმისი ნახვა და მასთან მუსაიფი ისე მწყურია, როგორც კათათვეში ყვავს წყალი. უთხარი, თუ ის ჩემთან არ გამოცხადდება, მე ძალიან გავჯავრდები. უთხარი, რომ მე ის კავალრათ ამოვირჩიე და წინ ვერავინ გადამიდგება!

გადია. არა, არა გენაცვალე, მაგას მე

ვერ ვეტყვი, თუნდა მაკრატელი აიღო და ენა მომკვეცო. გიორგის ყოველ დღე შენი ნახვა უნდა, მეხვეწება, მაგრამ მე შენ არ გეუბნები. დედა შენის ხასიათი რომ ვიცი, ვგონებ ისე გამოჯავრდეს, რომ ცხრა მთას გადამაცილოს.

თამრო. ნახეთ როგორი ეშმაკი ყოფილა გიორგი, როგორ სდომებია ჩემთან ყოფნა და მე კი არაფერი მითხრა. ახლა კი მე თვითონ წავალ მაღაზიაში და ვეტყვი, რომ საღამოზე მოვიდეს ჩვენი ბაღის ზემოთა აივანში. მე იქ წიგნით ხელში ვიქნები... მაშას რომ სძულს ჩემი მაღაზიაში მისვლა?.. გადია, შენის სულის ქირიმე, შენ წადი, უთხარი, თორემ ჩემზე ექვს აიღებს მამა და ხომ იცი.

გადია. ატ... ტა... ტა!.. (ხელებსა და თავს აქნევს).

თამრო. მაშ შენ სულაც თვალთმაქცი ყოფილხარ. შენ მე სრულებით არ გყვარებივარ. (დაიწყებს ტირილს. უცებ გიორგი ფანჯრიდან თავს შემოყოფს და დაიძახებს):

გიორგი. თამრო, შეიძლება ერთი ორი წამი მაჩუქო სალაპარაკოდ? (თამრო გიორგის ხმაზედ სიხარულით წამოხტება, თვალებს მოიწმენდავს და მიესალმება).

თამრო. რა არის გიორგი, ასე როგორ დამანატრე შენი ნახვა. ისე დამენალვლა, ისე რომ, აი, ხედავ გადიას როგორ ცრემლებით ვეხვეწებოდი. წადი გიორგის უთხარი ზემოთ აივანში ველი მეტიქი. ეს ბებრუცუნა ქანდაკებათ გადაიქცა... წადი გიორგი, მეც ამ წამში შენთან დავიბადები.

გიორგი. ოხ, ღმერთო, რა ბედნიერ ვარსკვლავზე ვარ დაბადებული!

თამრო. რა სთქვი, რა, გიორგი?

გიორგი. ისა, რომ მე ბედნიერი ვარ თქვენთან ყოფნით, თქვენი ნახვით, სხვა არაფერი.

თამრო. (მრისხანეთ) იცი გიორგი, მაგეეს თავი დაანებე, იცოდე, რომ მე კოპწია ქალი არ ვახლავარ და სრულეებითაც არაფრად მეპიტნავენა შენი თუ სხვისი არშიყოფა.

გიორგი. რას ჯავრობ, მეგობარო, აი მეც მივდივარ იქ, სადაც შენ სთქვი. გელი გულის ძგერით! (მიდის აივანისაკენ რომელიც სახლის გვერდზეა).

გიორგი. (ისპანიური ვაზის ფოთლით შეფენილ აივანში ზის და ლილინებს):

სიყვარულსა მალეა უნდა,
ვითა ცხენსა მონაპარსა,
თუ გამჟღავნდა—გლოვა უნდა,
ვითა შვილსა დანაკარგსა!..

თამრო. (ამ დროს შემოხტება ტაშის კვრით აივანში). ახ, რა საუცხოვო ხმა გქონია ყმაწვილო! როგორ მშვენიერად

მღერი... არა, გიორგი, თუ ჩემი მეგობრობა გწამს მითხარი—მეგრელები მართლა ცხენის პარიები არიან?

გიორგი. (შეფხუქიანდება). ვინ მოგახსენათ ქალბატონო? გარდა ამისა მე ხომ მეგრელი არა ვარ. (თავისთვის) ახ, ნეტა ვიცოდე, ვინ მოაქორა ამისთანა ტყუილი მეგრელებზე!

თამრო. გეხუმრები, ყმაწვილო, რა ძალიან გაჯავრდი?!

გიორგი. (გიორგი გაჯავრებული წამოავლებს ქუდს ხელსა და წასვლას დააპირებს).

თ. მრო. (ქუდს გამოჰგლეჯს ხელიდან). გიორგი, გეხვეწები დაჯექ ჩემთან. ათას რამეებზე მინდა მოველაპარაკო.

გიორგი. (ჯდება თამროს მოშორებით. თამრო ახლო მოუჯდება, ხელში იმისი ქული უქირავს).

თამრო. გიორგი, მე ფრანგულის მასწავლებელი და მუზიკისა მოვიწვიე, თუ გინდა, გსურს და დროც ნებას გაძლევს ერთად ვისწავლოთ.

გიორგი. მერე შენი დედ-მამა ნებას მოგვცემენ?

თამრო. მე იმათ არა ვკითხამ და შენც იმათთან არაფერი გაახსენო. გარდა ამისა შენ ჩუმ-ჩუმად ემზადე გიმნაზიის ატესტატზე ეგზამენის მისაცემათ.

გიორგი. მე ვემზადები,—აგერა ერთი წელიწადი მალე იქნება, ერთი ღარიბი სტუდენტი მასწავლის და მაგდენად ბევრს არ მახდევინებს. (თამრო სიხარულით ტაშს შემოკრავს). გარდა ამისა მე წმინდათ წავიკითხე შენი გამოგზავნილი წიგნები, მაგრამ იმაზე მეტათ კი არა მომწონებია რა, როგორც გლეხი კაცის ცხოვრება. ოხ, თამრო, როდის იქნება ჩვენმა გლეხმაც ამაყათ თავი აიღოს და სთქვას: „მეც ყველასთან თანაბარი ვარ, მეც ადამიანი და ადამიანური თავისუფლებით აღჭურვილი!“

თამრო. (აღტაცებით უყურებს გიორგის გაბრწყინვალეულ თვალებს) ჩვენ ყველაფერს მოვესწრობით, ჩემო კარგო მეგობარო!..

გიორგი. (დაღონებული) მოვესწრებით, ყველას მოვესწრებით, მაგრამ ეგ შენი დედილო ისე მიმზერს თითქო მაგისტრის შვილი მომეკლას.

თამრო. მე გეხვეწები, გიორგი, ყურადღება არ მიაქციო მაგათ ლაპარაკს, თუ მიზეზს. ან იქნება გეშინიან ადგილი არ დაჰკარგო? მართლაც საშიშია ამ მხრივ. დედა ჩემს მამა ჩემზე დიდი გავლენა აქვს, მაგრამ აქაც საშიში არა არის რა. რადგანაც მე შენი მეგობარი ვარ. მე კი კარგა ბლომა ფულები მაქვს ჩემ სახელზედ ბანკში შეტანილი. თუ არა გჯერა ერთხელ როდისმე გაჩვენებ.

(გიორგის ეცინება თამროს გულუბრყვილობაზე. თამრო გაწიწმატებული მივარდება).

თამრო. რა ექნა, ნეტა რას იცინი? შენ გგონია მე გატყუებ?! ტყუია მოხედეს გულში, ვინც შენ გატყუებდეს. ახლაც არ დაიჯერებ?

გიორგი. ვანა შეიძლება შენისთანა ანგელოზმა ტყუილები სთქვას?... მჯერა, მჯერა, მაგრამ ეგ ფული შენია და არა ჩემი.

თამრო. (აჯავრებს): .ეგ ფული შენია და არა ჩემი!.. გრცხვენოდეს, გიორგი, (ზურგს შეაქცევს) გრცხვენოდეს, ყმაწვილო, ახალთაობის ყმაწვილო! ის ვერ გაგიგია, რომ მე და შენ მეგობრობა შეფუციტე ერთმანეთს. შემდეგ ამისთანა ფიცისა შენ-ჩემობას. ადგილი არ უნდა ქონდეს, გაიგე თუ არა?

გიორგი. გავიგე, როგორ არ გავიგე, მაგრამ მე როგორათაც ვაჟკაცს, არ შემეშვენის თქვენი ფულით ვისარგებლო. ეგ ჩემი დამცირება იქნება.

თამრო. რა კი ასეა, მაშ ჩვენ შორის მეგობრობა არ შეიძლება.

გიორგი (ორივე ხელებს დაუჭერს თამროს და თავისკენ მიიზიდავს). არა, ჩემო მარგალიტო, არ შეიძლება, იმიტომ, რომ შენ მეტად უმანკო, გულ-კეთილი, მშვენიერი ხარ და არ ძალმიძს მეტი მოთმენა (გიორგი უცებ დაიჩოქებს თამროს წინ) თამრო, ჩემო სასოება, ჩემო ღვთაებრივ სათაყვანებელო, გაგყეებით მიყვარხარ!.. მიყვარხარ თავდავიწყებით!..

თამრო. უი, საწყალო, როგორ მებრალები!..

გიორგი. შენ ჩემო ღმერთავ, ჩემო ანგელოზო, მითხარი რას გრძნობ ჩემდამი?

თამრო. მე, გიორგი, მე ძრიელ მომწონხარ, მაგრამ ჯერ კი ვგონებ არ მიყვარხარ. როცა მინდა შენზე ვიფიქრო, სულ შენი სწავლა, მცირედი სწავლა მეჩხირება თვალებში.

გიორგი. თამრო, გეფიცები ჩემი დედამისი საფლავს, ყოველ დაბრკოლებას დაეძლევ, უკეთუ მეცოცინება, რომ შენ ჩემი იქნები!..

თამრო. აბა ამ ერთ წელიწადში, რაც მე და შენ ჩემად ერთმანეთს ვინახულებდით რა შეისწავლე?

გიორგი. რა ჩემო მტრედო, და მოლად გადავიკითხე გამოჩენილი რუსებისა და ქართველი მწერლების ნაწერები, კარგათ შევისწავლე მათემატიკა და გეოგრაფია. აი ამ წელიწადს მინდა შევისწავლო რუსული ან და ქართული ენის სიტყვი-

ერების თეორია და მსოფლიო ისტორია. მაშინაც იტყვი გაუნათლებელი ხარო? თუ გინდა და აფიცრობაზე დავიქერვგზამენრას?

თამრო. მართლა, რა ლამაზათ დაგშვვენდება აფიცრის ტანისამოსი!.. არა, ჩემო გიორგი, მე აფიცრები ისე მძულან, ისე, რომ მეტი აღარ შეიძლება: ისინი თავისი უფროსების ბრძანებით ხშირათ სისხლს ღვრიან და თითონაც ბრძოლის ველზე ბუზებივით იხოცებიან, აი მაგალითათ იაპონიის ომში, რამოდენა ხალხი გაწყდა!

გიორგი. არც მე ვარ თოფით ბრძოლის მომხრე. აბ თუ კარგი კაცები არიან კალმით იბრძოლონ, კალმით! ოხ, როდის დადგება ჩვენში ეს ხანა, რომ ერთი ნაგლეჯი მიწისთვის ზღვის ოდენი სისხლი არ იღვრებოდეს!..

თამრო. გიორგი, ამის შემდეგ გიკრძალავ აფიცრებზე და იმათ ტანისამოსზე ლაპარაკს. ეგ უბრალო თეთრი პიკის ტანისამოსი შენ ისე გიძდება, რომ სხვა ტანისამოსში არც კი მინდა გნახო.

გიორგი მართლა, თამრო, შენ რათ გაცვია ასე სადა კაბა, ხომ შეძლება ნებას გაძლევს სულ ახალ ახალ მოდებზე ჩაიცვა.

თამრო (სიცილით). არ მიხდება, ყმაწვილო, და არც შეძლება შემწვეს.

გიორგი. ხუმრობ თუ?

თამრო. სახუმარო აქ არა არის რა, ჩემო გიორგი, მე მსურს სადა ტანისამოსი ვატარო მხოლოდ; რაც ფული გადამრჩება, ამით მე და შენ კარგი წიგნთ-საცავი შევიძინოთ, რომ უმწეო ქალებს თუ უმწეოვართ შეეძლოთ სხვა და სხვა წიგნების კითხვაში გული გააყოლონ და გონება გაინათლონ.

(გიორგი აღტაცებით მოეხვევა თამროს და მხურვალეთ დაუკოცნის თვალებს, შუბლს, თამრო გაშტერებული შეჰყურებ. შემდეგ ბატისტის ხელსახოცით იწმენდავს თვალებს გიორგი იცინის).

თამრო. რას ჩადი ყმაწვილო, არ გრცხვენია?

გიორგი. იმას, ჩემო კარგო, რასაც იზავდა ყველა ქვეათა მყოფელი, ანუ უკეთ, რომ ვსთქვათ—შენი ეშხით გონება დაკარგული ახალგაზდა, ამიტომ ბოდიშს ვიხდი თუ გაწყეინე და გთხოვ მაპატიო. (გიორგი დაიჩოქებს თამროს წინ).

თამრო. მიპატიება, გიორგი, თუ მეორედ აღარ ჩაიდენ მაგისთანა სისულელეს.

გიორგი. მაგის პირობას კი ვერ მოგცემ, ჩემო გვრიტო, ჩემო მტრედო!

(ბალკონიდან ისმის გადიას ხმა): თამრო, სადა ხარ? დედა გეძახის. მოდი სტუმრები გაართეო!

თამრო. დედას მოახსენე, რომ თამროს თავისი საკუთარი სტუმარი ჰყავსთქო.

გიორგი (დაინახაბს თამროს დედას, რომელიც თამროს პასუხით გაწიწმატებული მოეშურება თამროსაკენ. იმალება ბუჩქებში და იქიდან ეძახის თამროს): თამრო, არიქა თავს უშველე!.. (თამრო გაეშურება დედისაკენ და თან ღიღინებს):

„დედაც მიყვარს, მამაც მიყვარს, ძმა ხომ ყველას მირჩევნია,—ერთი ბიჭი,—სხვათა შვილი, სულ ქვეყანას მირჩევნია“.

(ფარდა)

ეკ. ასათიანასა.

(შემდეგი იქნება)

ჰ—ჰი გ—ვას სსოვნას.

ისევე გლავა!—ისევე ტირილი!.. ღამის ღვართქვით მსკდრეს ცრემლები: განადგურდეს, მთლათ განდგურდეს სისხლით მოწყეული მინდორ-გლეხი!..

— ღამობს რომ დადეს, ცრემლებით იქცეს დედისა, სეტყვას, მოძმეთ გულები! ვაჰ! ძამიკო, ვეღარ გეღავ, და აღარ ჩვენში შენ მეგულები!..

— ვეღარ ვიხილავ შენს ნათელ სისხლს ცეცხლისა მფრქვეველს ღამაზე თვალბნას, თუშ ვერ შეგხვდება, ვიგონებ, თრთოლვით, სწორ მსახურებს შენს ბავსა!..

„ლომანსო“.

განცხადებანი

მასწავლებელი ქალი

აპზადებს ქალ-ვაჟთ საშუალო სასწავლებლების მეოთხე კლასამდის. ადრესი: მიხაილოვის ქუჩა № 76 ბინა № 3. ან და „სორაპნის“ სტამბაში—„გუშაგის“ რედაქცია. 3—3

МЕБЛИРОВАННЫЕ НОМЕРА „МУХРАНИ“

вс. Тифлиси.

Въ самомъ центрѣ города на Головинскомъ проспектѣ, близъ дворца, напротивъ Александровскаго сада, въ домѣ Манташева бывш. Мухранскаго, надъ Собраніемъ.

30 ном — отъ 80 к. до 7 р. въ сутки
Вновь отдѣланныхъ и съ элект. освѣщ.
ИМѢЮТСЯ ГОРЯЧІЯ и ХОЛОД. ВАННЫ
ПОМѢСЯЧНО БОЛЬШАЯ УСТѢЖКА.

Содержатель номеровъ Д. С. Мачавариани.